

UCHWAŁA Nr 2023
RADY MIEJSKIEJ W ZŁOTOWIE
z dnia .. października 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Złotowa na lata 2023-2029

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami z 2023 r. poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zmianą z 2023 r. poz. 535) Rada Miejska w Złotowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Złotowa na lata 2023-2029, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Złotowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

mgr Paweł Tibor
EdP - 232
17. 10. 2023 -

Załącznik
do uchwały nr... Rady Miejskiej w
Złotowie z dnia 25 października 2023 roku

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
Miasta Złotowa
NA LATA 2023 - 2029**

Spis treści

I.Wstęp	3
II.Przesłanki formalne Strategii i spójność z dokumentami strategicznymi	4
III.Diagnoza sytuacji społecznej	6
1. Charakterystyka Gminy Miasta Złotów.....	6
2. Demografia Gminy Miasta Złotów.....	7
3. Edukacja, opieka przedszkolna i żłobkowa.....	9
4. Kultura i sport.....	13
5. Opieka zdrowotna i profilaktyka.....	13
6. Organizacje pozarządowe.....	14
IV. Diagnoza problemów społecznych Gminy Miasta Złotów	16
1. Ubóstwo i bezrobocie.....	19
2. Uzależnienia od alkoholu i narkotyków.....	23
3. Bezdomność.....	26
4. Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	27
5. Przemoc domowa.....	32
6. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	38
V. Analiza SWOT	42
VI. Cele Strategii i kierunki działań	47
VII. Założenia systemu wdrażania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej adresaci	54
VIII. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	54
IX. Źródła finansowania	55
X. Zakończenie	55

I. Wstęp

Polityka społeczna, w tym rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych priorytetów Miasta Złotowa. Pomimo rozwoju gospodarczego i systematycznego podnoszenia jakości życia nadal zauważalne jest zjawisko wykluczenia społecznego wielu mieszkańców. Problemy osób starszych, niepełnosprawność, problemy opiekuńczo – wychowawcze rodzin, przemoc domowa i rówieśnicza, uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz bezdomność stanowią kluczowe wyzwania dla miasta w najbliższych latach. Przesłanką dla opracowania dokumentu jest wysoka dynamika zmian społecznych, demograficznych i gospodarczych oraz wynikająca z tego konieczność reakcji na nowe potrzeby, oczekiwania i problemy społeczne. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Złotów na lata 2016 – 2022 zakładała wsparcie społeczne i zapobieganie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu mieszkańców Złotowa.

Wyznaczono priorytety:

- ograniczenie zjawiska bezrobocia i jego skutków,
- pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym i chorym,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- wsparcie rodzin z dziećmi,
- pomoc bezdomnym.

Strategia opracowana na lata 2023-2029 zakłada wsparcie społeczne rodzin i osób, w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych. Wytycza ścieżki realizacji całościowej polityki społecznej miasta w zakresie ograniczenia wykluczenia społecznego. Ukierunkowana jest na aspekt całościowy, stąd jej zadaniem będzie zminimalizowanie niekorzystnego wpływu czynników przyczyniających się do problemów społecznych. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta Złotów została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji MOPS Złotów, a także dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Miasta Złotów, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Komendy Powiatowej Policji oraz innych instytucji posiadających niezbędne dane do opracowania strategii. Strategia zawiera część diagnostyczną, obejmującą analizę sytuacji społecznej na terenie miasta wraz z perspektywą zmian oraz planistyczną, w której sformułowano cele strategiczne, kierunki działań i zadania w obszarze polityki społecznej. Określono źródło finansowania, wskaźniki realizacji strategii oraz zaprojektowano sposób monitoringu i ewaluacji. Opracowanie Strategii

jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej z budżetu państwa oraz funduszy Unii Europejskiej.

II. Przesłanki formalne Strategii i spójność z dokumentami

strategicznymi:

Główną przesłanką formalną do opracowania Strategii stanowi *Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)*, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt.1 wskazująca obowiązek prawny gmin do opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zgodnie z art. 16 b ust.1 Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych.

Zgodnie z art. 110 ust.4 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym.

Akty prawne uzasadniające tworzenie strategii i podejmowanie działań w ramach Strategii:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 901 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U z 2022 r. poz. 447 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U z 2023r. poz. 571),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 735),

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz.U. z 2021r. poz. 1249 ze zmianą z 2023r. poz. 289,535 i 1606),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 165 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 2022r. poz. 2230),
- Ustawa z dnia 04 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 204),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 390 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 07 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 1300),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz.U. z 2020r. poz. 176 z 2022r. poz. 218,1812),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz.U. z 2022r. poz. 2123),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 100,173, 240, 852),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2022r. poz. 2561,2674,2770 z 2023r. poz. 605, 650,658),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 810),
- Ustawa z dnia 04 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jednolity Dz.U. z 2020r. poz. 1329 z 2022 poz. 2140),
- Ustawa z dnia 05 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz.U. z 2021r. poz. 1744, z 2022, poz.2140, 2243, 2751),

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity Dz. U. z 2022r. poz. 1608),

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 172, z 2022r., poz. 2600),

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 1335),

- Ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2023r. poz. 40,572,1463)

III.Diagnoza sytuacji społecznej

1. Charakterystyka Gminy Miasto Złotów

Złotów to niewielkie malownicze miasto powiatowe leżące na północy województwa wielkopolskiego w sercu historycznej Krajny, której granice wyznaczają rzeki: Noteć, Gwda, Dobrzyńka, Kamionka i Brda. Miasto otoczone jest rozległymi lasami z bogatą fauną i florą, co stanowi atrakcyjne miejsce dla turystów. Na terenie gminy znajduje się 5 jezior: Baba, Burmistrzowskie, Miejskie, Proboszczowskie, Zaleskie. Dla miłośników pieszych wędrówek oraz wycieczek rowerowych w okolicy miasta znajdują się liczne ścieżki pieszo-rowerowe o różnym stopniu trudności. Złotów to jedno z najbardziej zielonych miast Wielkopolski, co wynika z jego dobrego położenia, korzystnych warunków przyrodniczych (tereny zielone, leśne oraz wodne zajmują niemal 40% powierzchni).

Na obszarze Miasta wyróżniono pięć parków miejskich oraz kompleks leśny Zwierzyniec, będący pozostałością po dawnej Puszczy.

Wokół Jeziora Miejskiego usytuowana jest promenada, sprzyjająca spacerom, przejażdżkom rowerowym, czy też nordic walking.

W mieście znajdują się cztery kościoły z podziałem na trzy parafie.

Z końcem 2021 roku zostało założone Stowarzyszenie Wielkopolskie Zdroje Lokalna Organizacja Turystyczna WZLOT w Złotowie, której celem jest między innymi kreowanie i upowszechnianie wizerunku regionu jako atrakcyjnego turystycznie. Nowa lokalna organizacja turystyczna promuje i rozwija markę „Złotów- Wielkopolskie Zdroje”.

W 2021 roku urodziło się **152 dzieci**, w tym **43,4%** dziewczynek i **56,6%** chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi **0,71** i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Na 1000 ludności Złotowa przypada **11.59** zgonów. Jest to nieznacznie mniej od wartości średniej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

W 2021 roku zarejestrowano **169** zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz **238** wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Złotowa **-69**. W tym samym roku **5** osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano **65** wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące **-60**.

W 2022 roku urodziło się **137 dzieci**, w tym **53,3 %** dziewczynek i **46,7 %** chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi **0,71** i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2022 roku zarejestrowano **157** zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz **283** wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznej wynosi dla Złotowa **-126**. W tym samym roku **8** osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 86 wymeldowań za granicę- daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące **-78**.

źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/Zlotow#dane-demograficzne>

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Złotowa z podziałem na płeć

Rok	2020	2022
Liczba mieszkańców	18.473	17.260
Liczba kobiet	8.826	8.156
Liczba mężczyzn	9.611	9.104

W wieku produkcyjnym jest 59,39 % mieszkańców, w wieku przedprodukcyjnym 17,39% a w wieku poprodukcyjnym 23,22 % mieszkańców.

źródło : <https://raportzlotow.centropolis.pl/>

3. Edukacja, opieka przedszkolna i żłobkowa

Problematyka edukacji i wychowania jest ważnym czynnikiem skupiającym uwagę nie tylko przedstawicieli nurtu wychowania, ale całego społeczeństwa w wymiarze mikro i makro społecznym. Szczególna rola przypada tu nauczycielom i wychowawcom, których powinna cechować otwartość na złożoność pracy wychowawczej, niezależność w myśleniu oraz aktywność twórcza.

Polityka oświatowa obejmuje swym zasięgiem całokształt problemów dotyczących ustroju szkolnictwa, organizacji procesu nauczania oraz metod kształcenia i wychowania.

Obecnie na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa nr 1
2. Szkoła Podstawowa nr 2
3. Szkoła Podstawowa nr 3
4. Katolicka Szkoła Podstawowa

oraz 4 Publiczne przedszkola i Niepubliczne przedszkola : „Ekołudki”, „Motylek”, „Mali Odkrywcy”, „ Niepubliczne Przedszkole Katolickie”, „Anglojęzyczny ” Punkt Przedszkolny Sunny Days, Przedszkole „Specjalne Marcinek”.

Niepubliczne żłobki: „Ekołudki”, „Motylek”, „Mali Odkrywcy”, „Bystre Smyki” oraz Punkt Opieki Diennej.

Tabela nr 2. Liczebność uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Miasto Złotów w latach 2020-2022 – stan na 30 września każdego roku

Lp.	Nazwa szkoły	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Szkoła Podstawowa nr 1	470	452	450
2.	Szkoła Podstawowa nr 2	498	512	506
3.	Szkoła Podstawowa nr 3	557	570	569
4.	Katolicka Szkoła Podstawowa	153	146	139

Wszystkie wyżej wymienione szkoły podstawowe w przeciągu analizowanych trzech lat (2020-2022), dotyczących ilości uczniów kształtują się na przybliżonym poziomie względem minionych lat.

Tabela nr 3. Liczebność uczniów w przedszkolach na terenie Gminy Miasto Złotów w latach 2020-2022- stan na 30 września każdego roku

Lp.	Nazwa jednostki publicznej	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Publiczne Przedszkole nr 1	175	171	184
2.	Publiczne Przedszkole nr 2	150	150	176
3.	Publiczne Przedszkole nr 3	149	149	150
4.	Publiczne Przedszkole nr 4	195	195	192
	Nazwa jednostki niepublicznej			
1.	Niepubliczne Przedszkole	36	52	44

	Ekoludki			
2.	Niepubliczne Przedszkole Motylek	17	19	13
3.	Niepubliczne Przedszkole Mali Odkrywcy	27	48	49
4.	Niepubliczne Przedszkole Katolickie	75	74	75
5.	Niepubliczny Anglojęzyczny Punkt Przedszkolny Sunny Days	30	30	25
6.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne Marcinek	17	16	19

Tabela nr 4. Liczebność dzieci w wieku 0-3 r. ż. Korzystających z usług opiekuńczo – wychowawczych w niepublicznych żłobkach i punktach opieki dziennej - stan na 31 grudnia każdego roku

Lp.		Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
I.	Opieka dzienna			
1.	Liczba opiekunów dziennych	4	4	7
2.	Średnioroczna liczba dzieci	29	28	50
II	Niepubliczne Żłobki			
1.	Niepubliczny Żłobek Ekoludki	43	41	44

2.	Niepubliczny Żłobek Ekoludki 2	13	14	0
4.	Niepubliczny Żłobek Mali Odkrywcy	24	22	22
5.	Niepubliczny Żłobek Bystre Smyki	0	0	25

Źródło : dane uzyskane z Urzędu Miasta w Złotowie

W roku 2022 roku w ramach Funduszy Norweskich uruchomiono bezpłatne przewozy autobusowe uczniów do Szkoły Podstawowej nr 2 oraz Szkoły Podstawowej nr 3. Realizacja projektu „Autobus do szkoły - bezpiecznie i ekologicznie” rozpoczęła się w dniu 19.09.2022 roku.

Na terenie miasta Złotów funkcjonują szkoły ponadpodstawowe :

- Liceum Ogólnokształcące w Złotowie,
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Złotowie,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie oraz szkoły dla dorosłych.

1. Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie

W skład Centrum wchodzi:

Policealna Szkoła Służb Społecznych dla dorosłych w Złotowie

Centrum Kształcenia Ustawicznego w Złotowie,

2. Liceum Ogólnokształcące Zaoczne Uzupełniające dla Dorosłych,

3. Policealna Szkoła dla Dorosłych.

4. Kultura i sport

Na terenie miasta funkcjonuje Złotowskie Centrum Aktywności Społecznej, które zarządza obiektami sportowymi: pływalnią „Laguna”, sauną, lodowiskiem miejskim, kortami tenisowymi, kąpieliskami, Stadionem Miejskim, Skateparkiem i Halą Złotowianka. W roku 2018 została zrealizowana inwestycja Disc Golf Park, gra oparta o zasady klasycznego golfa- piłkę i kije zastępują latające dyski różniące się wagą, rozmiarami i charakterystyką lotu.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Złotowie, która oferuje znacznie więcej, niż tylko dostęp do książek. Biblioteka jest miejscem spotkań kulturalnych, edukacyjnych, wymiany myśli, nauki i rozrywki.

Złotowski Dom Kultury prowadzi: zajęcia muzyczne, szachowe, yogi, kreatywne, wokalne, artystyczne, z robotyki oraz Klub Fantastyki i Teatr Moment oraz kino.

Na terenie miasta znajduje się Muzeum Ziemi Złotowskiej, gdzie można obejrzeć dzieła twórców i wystawy tematyczne, jak również zaopatrzyć się w literaturę regionalną. W Muzeum znajdują się zbiory archeologiczne, historyczne i etnograficzne nawiązujące do Miasta i okolic.

W Złotowie działa Towarzystwo Śpiewu im. Św. Cecylii, Teatr „Matysarek”, Zespół Tańca Ludowego, kapela NoToCyk oraz Artystyczne Stowarzyszenie Przy Fontannie.

Wydarzenia plenerowe organizowane są na Półwyspie Rybackim i w Muszli Koncertowej.

5. Opieka zdrowotna i profilaktyka

Potrzeby zdrowotne mieszkańców gminy miasto Złotów zabezpiecza Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie, który jest placówką obejmującą swym zasięgiem teren powiatu złotowskiego. Szpital posiada następujące oddziały:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- Oddział Chirurgiczny z Poddziałaniem Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- Oddział Dziecięcy
- Oddział Dzienny Psychiatryczny
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy z Pododdziałem Noworodków
- Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (detoksykacyjny)

- Oddział Medycyny Paliatywnej
- Oddział Psychiatryczny
- Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu
- Oddział Wewnętrzny
- Rehabilitacja
- Szpitalny Oddział Ratunkowy

Funkcjonowanie Oddziału Ginekologiczno-Położniczego z Pododdziałem Noworodków od dnia 01.04.2023 r. zostało z uwagi na remont zawieszono.

Na terenie Miasta Złotów znajdują się także Przychodnie: „Panaceum”, „Malwa”, „Familia”, „Esculap”, „Medyk”, Sadowska Centrum Medyczne, które zapewniają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarskiej.

Hospicjum św. Elżbiety, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy „Kukwisz -Szotek” zapewniają również całodobową opiekę medyczną osobom wymagającym stałej opieki.

6.Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe przyczyniają się do wzrostu aktywizacji społeczności lokalnych, stanowią zatem istotny czynnik rozwoju kapitału społecznego.

Na terenie miasta Złotowa działają organizacje pozarządowe, które niejednokrotnie wspierają lokalne instytucje samorządowe w realizowaniu celów związanych z pomocą społeczną. Taką jednostką jest Fundacja Złotowianka, która pomaga m.in. osobom przewlekle chorym oraz z niepełnosprawnością poprzez pozyskiwanie środków na leczenie i rehabilitację, prowadzenie zbiorów, organizowanie warsztatów i konkursów, a także szerzenie dyscyplin sportowych dla osób z niepełnosprawnością. Fundacja Złotowianka dzięki swoim działaniom dąży do tego, aby osoby chore i niepełnosprawne potrafiły wykorzystywać swój potencjał na tyle, aby mogły stać się aktywnymi uczestnikami życia społecznego. Aktualnie Fundacja Złotowianka ma pod opieką 74 osoby, w 2020 roku objętych wsparciem było 55 osób, natomiast w 2021 roku 67 osób.

W gminie Złotów zlokalizowana jest również Fundacja Osobom Niepełnosprawnym „Słoneczko” z siedzibą w Stawnicy (z usług, której również korzystają mieszkańcy miasta). Głównymi celami fundacji jest otwieranie i prowadzenie bezpłatnych subkont, promowanie działalności rehabilitacyjnej, aktywizowanie ludzi zdrowych na rzecz działalności rehabilitacyjnej. Podopiecznymi wyżej opisanych fundacji są dzieci i rodziny z całej Polski.

Nasze miasto jest znaczącym punktem na mapie Polski w kontekście wspomaganie i rehabilitacji osób niepełnoprawnych. W gminie Złotów znajdują się Ośrodki medyczne posiadające wykwalifikowaną kadrę fizjoterapeutów i rehabilitantów, czy sprzęt medyczny dedykowany poprawie stanu psychofizycznego osób niepełnosprawnych. Takim ośrodkiem jest Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Zabajka 2 w Złotowie lub Centrum Hipoterapii i Rehabilitacji ZABAJKA A. Kołakowski i Wspólnicy Sp. J. w Stawnicy. Podopieczni w/w fundacji mają możliwość w ramach zgromadzonych środków pozyskanych dzięki działalności fundacji na bezpłatne/ lub dofinansowane turnusy rehabilitacyjne organizowane przez te Ośrodki.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Złotowie od lat wspiera rodziny i dzieci m.in. poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej.

Na terenie miasta działa Centrum Integracji Społecznej – CIS, które prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych powyżej 16- go roku życia i Dzienny Dom Opieki Senior „Wigor”.

Ponadto w Złotowie funkcjonują świetlice socjoterapeutyczne, z zajęciami opiekuńczo wychowawczymi z elementami socjoterapii. Działa również między innymi : Stowarzyszenie „Jedynka Dzieciom”. Fundacja na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Krajna”, Uczniowski Klub Sportowy Football Academy Fair- Play, Miejski Ludowy Klub Sportowy Sparta Złotów.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ), który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie wydał skierowania dla osób, które spełniały kryteria uprawniające do skorzystania z pomocy.

Celem programu jest udzielenie wsparcia osobom najbardziej potrzebującym w formie paczek żywnościowych.

Do programu przystąpił Caritas przy Parafii św. Rocha w Złotowie oraz od 2022 roku Polski Czerwony Krzyż.

Tabela nr 5. Liczba osób objętych wsparciem w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym	Caritas przy Parafii św. Rocha w Złotowie		Polski Czerwony Krzyż	
	Liczba wydanych skierowań	Liczba osób	Liczba wydanych skierowań	Liczba osób
Podprogram 2018	168	390	-	-
Podprogram 2019	298	756	-	-
Podprogram 2020	326	808	-	-
Podprogram 2021	233	592	73	209

Źródło: dane własne MOPS

IV. Diagnoza problemów społecznych Gminy Miasta Złotów

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Jak wynika z poniższych tabel utrzymuje się wysoka liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z tyt. długotrwałej choroby. Spory odsetek korzystających z pomocy stanowią także osoby borykające się z bezrobociem i niepełnosprawnością. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom, których dochody nie przekraczają kwoty kryteriów dochodowych (776,00 na osobę samotnie gospodarującą i 600,00 zł na osobę w rodzinie) na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku z powodu przyczyn, do których należą:

- ubóstwo
- sieroctwo
- bezdomność
- bezrobocie

- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- przemoc w rodzinie
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego a zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze
- trudności w integracji osób, które otrzymały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, lub ochronę uzupełniającą
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- alkoholizm lub narkomania
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
- klęska żywiołowa lub ekologiczna

Tabela nr 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2020	709	1527
2021	595	1288
2022	628	1309

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań MOPS Złotów.

Tabela nr 7. Przyczyny udzielenia pomocy w poszczególnych latach

Przyczyny udzielania pomocy	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	245	536	172	367	145	289
Bezdomność	25	30	25	27	19	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	81	367	72	335	57	269
wielodzietność	50	261	45	243	39	208
Niepelnosprawność	177	313	143	246	142	242
Bezrobocie	260	674	222	580	209	537
Długotrwała lub ciężka choroba	402	723	363	640	378	645
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem) w tym:	120	441	96	357	91	339
rodziny niepełne	94	307	76	250	73	247
rodziny wielodzietne	24	134	18	104	19	107
Przemoc w rodzinie	11	39	6	16	6	14
Alkoholizm	72	124	64	96	60	89

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań MOPS Złotów

Z powyższego raportu wynika, iż najczęściej wskazanymi powodami udzielenia pomocy w 2022 roku były:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezrobocie,

- ubóstwo,
- niepełnosprawność.

Najbardziej wskazanymi powodami udzielenia pomocy, gdzie wskaźnik nie przekroczył 1% w ogólnej liczbie rodzin sięgających po pomoc były: przemoc w rodzinie, narkomania, trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenie losowe.

1. Ubóstwo i bezrobocie

Ubóstwo, to pojęcie, które określa warunki życia jednostki, jest zjawiskiem wielowymiarowym. Działania w ramach systemu pomocy społecznej mają na celu ograniczenie zjawiska ubóstwa. Pomimo, że zjawisko ubóstwa, jako kryterium przyznania pomocy finansowej na przestrzeni ostatnich lat zmalało, nadal jest kluczową kwestią społeczną.

Z dostępnych danych statystycznych wynika, że zjawisko bezrobocia zróżnicowane jest ze względu na cechy demograficzne m.in. płeć, wiek, poziom wykształcenia, staż pracy czy okres pozostawania bez pracy. Największy odsetek osób bezrobotnych nadal stanowią:

- kobiety,
- osoby młode do 25 roku życia,
- z niskim wykształceniem,
- po raz kolejny rejestrujący się
- bez prawa do zasiłku.

Poziom bezrobocia na koniec 2022 roku wyniósł 3,23% (wobec 4,8 % w powiecie, 2,9% w województwie i 5,2% w skali całego kraju).

Tabela nr 8 .Stopa bezrobocia rejestrowana w miesiącu grudniu w latach 2020-2022

lata	Stopa bezrobocia- Polska	Stopa bezrobocia Województwo wielkopolskie	Stopa bezrobocia- miasto Złotów
2019	5,2	2,8	5,7
2020	6,3	3,7	6,0
2021	5,4	3,1	4,7
2022	5,2	2,9	3,23

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl.Zlotow>

Z dokonanych analiz aktualnego rynku pracy zjawisko bezrobocia choć nadal funkcjonuje w lokalnej przestrzeni publicznej to stanowi pośredni wpływ na skalę ubóstwa i związanych z nim problemów społecznych lokalnego społeczeństwa.

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można zauważyć, że stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2020- 2022 jest znacznie niższa w stosunku do wartości krajowej stopy bezrobocia (w powiecie również te wartości są nieznacznie niższe od wartości krajowych). Porównując wartości zawarte w tabeli tylko pod koniec roku 2020 bezrobocie znacząco się zwiększyło. Taka sytuacja spowodowana była zmianą sytuacji gospodarczej nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie związanej z pojawieniem się wirusa Covid, lockdownem i zamykaniem granic pomiędzy Państwami (m.in. zmniejszenie się wymiany gospodarczej, brak przepływu pracowników na terenie Unii Europejskiej i nie tylko). Jak pokazują statystyki dużo rodzin zamieszkujących gminę miasto Złotów utrzymuje się z pracy zarobkowej w krajach Unii Europejskiej. Sytuacja lockdownu spowodowała w pewnym stopniu zastopowanie tej formy zarobkowania. Jednakże, jak pokazuje analiza danych w tabeli już pod koniec roku 2022 bezrobocie w powiecie złotowskim ponownie zmniejszyło się przyjmując wartości występujące w roku 2019 roku przed pojawieniem się wirusa Covid.

Jednym z powodów faktycznie istniejącego bezrobocia w powiecie są: brak lub niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, czy brak spójności pomiędzy zapotrzebowaniem pracodawców na określone kompetencje a posiadanymi kompetencjami osób poszukujących pracy. Instytucjami samorządowymi wspierającymi pracodawców podczas poszukiwania i zatrudnienia pracowników są m. in. Powiatowe Urzędy Pracy.

Powiatowe Urzędy pracy określając osobę bezrobotną, korzystają z definicji zaproponowanej przez *Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 735)*. Najważniejsze aspekty tej definicji mówią o tym, że osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy lub innej pracy zarobkowej, a jeżeli jest osobą niepełnosprawną do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole w systemie stacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie oferuje osobom bezrobotnym usługi rynku pracy takie jak:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- organizację szkoleń indywidualnych i grupowych.

Ponadto przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie realizowane są różne formy wsparcia takie jak:

- staże,
- przygotowanie zawodowe dorosłych,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- prace społecznie użyteczne,
- doradztwo w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz przyznanie środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej.

Dodatkowym wsparciem dla osób bezrobotnych korzystających z usług instytucji rynku pracy są :

- przyznanie i realizacja umów stażowych , szkoleniowych, zatrudnionego i na zasiedlenie,
- przyznanie stypendium na kontynuowanie nauki,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną,
- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbudowanie stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego,
- finansowania kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem zamieszkania.

Jak można zauważyć instytucja ta wspiera możliwości osób poszukujących pracy, a pracodawcom pomaga w pozyskiwaniu pracowników o właściwych kompetencjach.

W 2023 roku powstało w Złotowie Miejskie Biuro Karier ,które ma na celu pomoc i wsparcie w procesie planowania ścieżki rozwoju zawodowego uczniom klas 7 i 8 szkół podstawowych w Złotowie we współpracy z rodzicami, nauczycielami oraz pracodawcami z uwagi m.in. na zapotrzebowanie pracodawców na konkretne zawody.

Tabela nr 9. Struktura bezrobocia w gminie/miasto Złotów na przestrzeni lat 2020-2022 (stan na koniec grudnia)

Lata	Liczba bezrobotnych ogółem w gminie /miasto Złotów	Kobiety	Mężczyźni	Do 30 roku życia	Osoby długotrwale bezrobotne
2020	438	242	196	118	202
2021	331	187	144	77	151
2022	351	193	158	92	129

Źródło: dane własne Powiatowego Urzędu Pracy

Z danych statystycznych przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie wynika, że najszybciej na rynek pracy powracają osoby zarejestrowane jako bezrobotni z prawem do zasiłku i stanowią najmniejszą liczbę osób bezrobotnych. Ta grupa osób posiada największą motywację do zasilenia z powrotem szeregów osób pracujących. Największy problem ze znalezieniem pracy mają osoby długotrwale bezrobotne oraz kolejny raz rejestrujące się w Powiatowych Urzędach Pracy. Trudności ze znalezieniem pracy mają również osoby powyżej 50 r. ż, osoby posiadające stopień niepełnosprawności. Duży odsetek stanowią również osoby do 30 r. ż, lecz w tej grupie osób bezrobotnych można zaobserwować największą rotację dotyczącą utraty pracy i ponownego zatrudnienia.

Tabela nr 10. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy Złotów w grudniu w latach 2020-2022 roku

lata	Osoby bezrobotne zarejestrowane- ogółem	Osoby bezrobotne zarejestrowane z prawem do zasiłku- ogółem
2020	1987	280
2021	1534	204
2022	1562	245

Źródło: dane władne Powiatowego Urzędu Pracy

Jednakże należy zauważyć, że w/w zjawiska społeczne nie zawsze są ze sobą powiązane. Według oceny pracowników tut. Ośrodka coraz więcej rodzin wśród, których są osoby pracujące zgłasza się po pomoc finansową i spełnia kryteria aby tę pomoc otrzymywać.

W ujęciu gospodarczym, odnoszącym się strictly do rynku pracy, powodem takiego stanu rzeczy są między innymi rosnące koszty utrzymania rodzin, odwrotnie proporcjonalnie do wysokości rosnących wynagrodzeń. Zatem nie brak ofert pracy, ale wysokość proponowanych wynagrodzeń jest problemem dzisiejszych rodzin pracujących zgłaszających się do tut. Ośrodka po pomoc.

Choć samo zjawisko bezrobocia ściśle uzależnione jest od kondycji polskiej gospodarki oraz recesji gospodarczej, problem bezrobocia jest wypadkową wielu czynników, które powinny być uznawane za przyczynę wpływającą nie tylko na skalę omawianego zjawiska, ale i na pozostałe dysfunkcje społeczne. Do takich należy m. in. rosnąca skala uzależnień i związana z tym niemożność utrzymania pracy; brak powszechnego dostępu do refundowanych świadczeń zdrowotnych oraz związana z tym postępująca niepełnosprawność społeczeństwa; zmiany demograficzne - tzw. starzejące się społeczeństwo; brak dostępnych miejsc w placówkach opiekuńczych dla najmłodszych członków rodzin, a tym samym wykluczenie z życia zawodowego jednego z rodziców.

2. Uzależnienia od alkoholu i narkotyków

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkoholizm to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm powiązany jest z takimi negatywnymi zjawiskami społecznymi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, bezdomność, konflikty z prawem.

Działaniami określonymi w *ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2023 poz. 165 z późniejszymi zmianami)* zajmuje się Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotowie. Do głównych zadań Komisji zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Złotów należy:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz ofiar przemocy w rodzinie;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą;

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii, ochrony przed przemocą w rodzinie;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości* oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym, rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym przy wykorzystaniu pracy socjalnej.

Osoby uzależnione oraz współuzależnione z terenu miasta mogą uzyskać pomoc w takich podmiotach i instytucjach jak:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Szpital Powiatowy (oddział detoksykacyjny, oddział psychiatryczny, Poradnia Leczenia Uzależnień, Poradnia Zdrowia Psychicznego);
- Szpital Powiatowy – Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu w Piecewie
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, DDA, ofiar przemocy;
- Klub Abstynentów „OSTOJA”;
- Punkt Interwencji Kryzysowej;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 11. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2020 - 2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	35	18
Liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	20	19
Liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	24	19	18
Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	0	1

Źródło: Informacje własne MKRPA

Tabela nr 12. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS z powodu uzależnienia

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z powodu alkoholizmu	72	64	60
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z powodu narkomanii	5	3	5

Źródło: Sprawozdanie roczne MOPS

W 2022 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z powodu alkoholizmu kształtowała się na poziomie 60. Na podstawie danych własnych MOPS wynika, że liczba rodzin w latach 2020 – 2022, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa spadkowi o 17% w stosunku do roku 2020 i o 11% w stosunku do roku 2021. Natomiast liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z powodu narkomanii pozostawała na tym samym poziomie.

W badaniu diagnozującym problemy uzależnień, przemocy i innych na terenie miasta Złotów wzięło udział 293 uczniów szkół podstawowych oraz 50 osób dorosłych.

Z powyższych badań wynika, że aż 27% uczniów ma za sobą inicjację alkoholową. Spożywanie napojów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży z terenu miasta przybiera znaczące rozmiary. Uczniowie już we wczesnym etapie swojego życia przechodzą inicjację alkoholową oraz narkotykową, aczkolwiek skala zjawiska narkomanii (w tym także dopalaczy) nie jest duża - 2% badanych respondentów. Zdecydowana większość ankietowanych dorosłych mieszkańców miasta tj. 74% zadeklarowała spożywanie alkoholu. Wnioski z przeprowadzonego badania wskazują na częstotliwość picia ryzykownego inaczej szkodliwego (kilka razy w tygodniu bądź codziennie), aż u 10% mieszkańców.

Mając na uwadze dostępność pomocy terapii uzależnień na terenie miasta niepokoić może dynamika i skala problemu, zwłaszcza jeżeli dotyczy ten problem dzieci.

3. Bezdomność

Osoba bezdomna zgodnie z ustawą o pomocy społecznej to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania. Bezdomność jest procesem, na który składa się wiele czynników często złożonych w tym konflikt rodzinny, rozpad związku, eksmisja, uzależnienia, opuszczenie zakładu karnego, przemoc, ubóstwo, bezrobocie, stan zdrowia, zaburzenia osobowości, pochodzenie z rodzin dysfunkcyjnych, w których brakuje zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, właściwych wzorców. W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie funkcjonuje Noclegownia, która zapewnia miejsce noclegowe dla 20 osób, mężczyzn z terenu Miasta Złotowa. Osoby przebywające w Noclegowni objęte są wsparciem w formie pracy socjalnej oraz pomocą finansową i rzeczową. Z analizy danych liczbowych wynika, że od 2020 do 2022 roku spadła liczba zdiagnozowanych osób bezdomnych na terenie Miasta Złotowa. W 2020 roku skorzystało z pobytu w Noclegowni 32 osoby, w 2021 roku 30 osób, w 2022 roku – 23 osoby.

4. Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest wzrost liczby osób starszych i niepełnosprawnych wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Statystyki pokazują brak równowagi pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów, których jest zdecydowanie więcej. Od wielu lat obserwujemy w Polsce proces zmiany struktury demograficznej ludności, który wynika z wydłużania się przeciętnego trwania życia i spadku dzietności. Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny Prognozy ludności na lata 2014-2050 w nadchodzących latach w Polsce nastąpi znaczne zmniejszenie liczby dzieci (w wieku 0-14 lat) i osób dorosłych (w wieku 15-59), natomiast zwiększy się liczba i udział w strukturze demograficznej osób w wieku co najmniej 60 lat. Na koniec 2019 roku liczba ludności Polski wynosiła ok. 38,4 mln, w tym ponad 9,7 mln stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej (ponad 25%). W stosunku do 2015 r. liczba osób w wieku senioralnym wzrosła o ponad 0,9 mln osób.

Współczynnik obciążenia demograficznego rośnie od kilku lat - w 2019 roku wyniósł 67 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wobec 55 w 2010 roku. Średnia długość życia Polaków wydłuża się na skutek poprawiających się warunków życia. Oznacza to, że osoby w starszym wieku spędzają około jednej czwartej życia w okresie, który jest przeważnie okresem dezaktywizacji zawodowej.

Proces starzenia jest uwarunkowany przez wiele czynników. Obok czynników biologicznych starzenia występują także czynniki psychologiczne i społeczne. Każda osoba w wieku produkcyjnym pełniła różnorodne role społeczne, uzależnione od wykonywanego w danym momencie zawodu czy podejmowanej działalności oraz była w stanie samodzielnie pokonywać trudności dnia codziennego i zaspakajać swoje potrzeby. Zgodnie z piramidą potrzeb Maslova do potrzeb niższego rzędu zaliczyć można potrzeby fizjologiczne (odżywianie, sen), potrzeby natury psychologicznej (bezpieczeństwo, stabilizacja, potrzeba przynależności). Potrzeby wyższe rozróżnia się na potrzeby poznawcze (wiedza, zaspakajanie ciekawości), potrzebę samorealizacji. Potrzeba wyższego rzędu może być zrealizowana dopiero, gdy potrzeby niższego rzędu zostaną zaspokojone. W procesie starzenia dochodzi do zmiany istoty kolejnych potrzeb oraz to w jaki sposób się je osiąga. Ma to związek z chorobami oraz ze zmianami, które zachodzą w środowisku osoby starszej. Część potrzeb się nie zmienia, część przestaje mieć już duże znaczenie, a część jest odczuwana silniej niż dotychczas. Starość w wymiarze biologicznym jest to zmniejszenie intensywności procesów życiowych, jest to proces złożony.

Trudno jest określić jeden początek starości biologicznej dla wszystkich ludzi (również psychicznej i społecznej). Początek starości psychicznej ma swój odnośnik w spadku zdolności poznawczych jednostki, natomiast społecznej do podejmowania nowych ról społecznych. Najczęściej starzenie się jest definiowane jako zespół nasilających się w miarę upływu czasu zmian fizjologicznych i anatomicznych czego następstwem jest zmniejszenie zdolności organizmu. U wielu osób starszych pojawiają się także lęk przed samotnością. Osoby w podeszłym wieku, zmagające się z wieloma chorobami, brakiem możliwości samodzielnego załatwiania swoich potrzeb obawiają się całkowitej zależności od innych osób. W konsekwencji generuje to większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, socjalne i instytucjonalne. Coraz więcej instrumentów polityki państwa ukierunkowanych jest właśnie na osoby w wieku senioralnym i niepełnosprawnych. Jest to m.in. program "Senior +", Opieka wytchnieniowa, 13 i 14 emerytura, zaplanowano świadczenie wspierające dla osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 13. Liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych i w latach 2020 – 2022 oraz koszt przyznanych usług

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	105	107	123
Koszt usług (w zł)	591681	677950	740075

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie

Tabela nr 14. Liczba osób objętych wsparciem w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i w latach 2020 – 2022 oraz koszt przyznanych usług

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	11	13	10
Koszt usług (w zł)	154148	175305	178263

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie

Jak wynika z tabel istnieje tendencja wzrostowa dot. liczby osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych, natomiast liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług

opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi kształtuje się na podobnym poziomie. Zauważalny jest wzrost kosztów związanych z realizacją tego zadania.

Tabela nr 15. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS	32	31	26
Liczba osób skierowanych do DPS	7	4	2
Odpłatność gminy za pobyt w DPS (w zł)	827 748	917 678	909 936

Źródło: Dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie

Do Domów Pomocy Społecznej kierowane są osoby, których stan zdrowia wymaga stałej pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Osoby te są kierowane do określonego typu Domu Pomocy Społecznej w zależności od stanu zdrowia. Jest to rozwiązanie ostateczne, gdy wszystkie inne formy pomocy okazują się niewystarczające. Na terenie powiatu złotowskiego nie znajdują się żadne Domy Pomocy Społecznej, w związku z tym klienci kierowani są do placówek poza powiatem m.in. Trzcianka, Piła, Wieleń, Kamień Krajeński, Chojnice.

Aktywność osób starszych jest ściśle związana z ich potrzebami: poczucia własnej wartości, rozwoju osobistego, przynależności, adaptacji do zmian zachodzących w środowisku. Na terenie Miasta Złotowa znajduje się wiele placówek aktywizujących seniorów m.in. Dzienny Dom „Senior – WIGOR” czy Klub Seniora „Kreatywni”.

Złotowski Dzienny Dom „Senior-WIGOR” jest placówką dla 20 osób powyżej 60-go roku życia oraz będących mieszkańcami Miasta Złotowa. Pobyt w Dziennym Domu „Senior – WIGOR” służy aktywizacji seniorów, realizuje potrzeby w aspekcie kulturalnym, rekreacyjnym i towarzyskim. Odpłatność za pobyt jest uzależniona od sytuacji finansowej podopiecznych, a jej zasady określa Uchwała nr XI.60.2015 Rady Miejskiej w Złotowie z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Ośrodku Wsparcia – Dziennym Domu „Senior-WIGOR” w Złotowie (24 osoby). Osoby korzystające z tej formy pomocy wymagają częściowego wsparcia w zaspakajaniu codziennych potrzeb. Zapewniony jest w razie potrzeby transport do placówki, ciepłe posiłki,

korzystanie z zajęć aktywizujących. W Złotowie działa również prężnie Klub Seniora „Kreatywni”, z którego mogą skorzystać osoby, które osiągnęły wiek emerytalny. W Klubie Seniora znajduje się wypożyczalnia sprzętu dla osób niepełnosprawnych - kule, wózki i balkoniki. Odbywają się zajęcia: gimnastyczne, plastyczne, wokalne i informatyczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie brał udział w realizacji pilotażowego projektu „Wielkopolski System Opieki Seniora”, w ramach którego 10 osób powyżej 60 roku życia skorzystało z usług teleopieki i otrzymało opaskę.

Obecnie Gmina Miasto Złotów realizuje program pomocy mieszkańcom w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Program dofinansowany jest ze środków budżetu państwa.

Środki z budżetu państwa przeznaczone są na dofinansowanie działań Miasta polegających na zapewnieniu pomocy w formie posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności wszystkim osobom jej potrzebującym, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- dzieciom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie przystąpił również do realizacji programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75 +” . Program zakłada wsparcie finansowe gmin w zakresie świadczenia usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub

długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby niepełnosprawne dzieli się na dwie grupy, tj.: osoby niepełnosprawne prawnie, czyli takie które legitymują się orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ oraz osoby niepełnosprawne biologicznie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowitą lub częściowo ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby chętne do udziału w programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, do którego przystąpił w 2021 roku. W 2021 roku z programu skorzystało łącznie 21 osób: w tym 6 dzieci z niepełnosprawnościami, 2 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 13 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Łączny wymiar godzin wyniósł 4.055. Na realizację zadań w ramach niniejszego Programu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował kwotę 156.928,10 zł.

W okresie od maja 2022 roku do grudnia 2022 roku z programu ogólnie skorzystały 43 osoby: w tym 10 dzieci z niepełnosprawnościami, 6 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 27 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Łączny wymiar godzinowy wyniósł 10.091 godzin. Na realizację zadań w ramach niniejszego Programu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował kwotę 412.445,95 zł. Zakres usług jest ustalany w miarę potrzeb osób niepełnosprawnych i dotyczy między innymi: pielęgnacji, pomocy w utrzymaniu lokalu w czystości, towarzyszeniu podczas robienia zakupów itp.

Tabela nr 16. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z tytułu długotrwałej choroby	402	363	378
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z tytułu niepełnosprawności	177	143	142

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Złotów

Jak wynika z powyższych tabel utrzymuje się wysoka liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu długotrwałej choroby i niepełnosprawności. Do instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz niepełnosprawnych na terenie miasta zaliczyć można: Dział Rehabilitacji i Fizykoterapii przy Szpitalu Powiatowym im. Alfreda Sokołowskiego, Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Zabajka 2, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Fundacja CIS Chcemy Integracji Społeczeństwa, Fundacja Złotowianka, Złotowski Klub Amazonek na rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „KRAJNA”, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Caritas przy Parafii św. Rocha w Złotowie, Polski Czerwony Krzyż, Klub Seniora „Złoty Wiek” działający przy Spółdzielni Mieszkaniowej Piast, czy Uniwersytet Trzeciego Wieku.

5. Przemoc domowa

W znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 9 marca 2023 roku (Dz.U.2023 poz.289,535i 1606) pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową, by nie stygmatyzować rodzin i wskazywać, że wyłącznie rodzina jest środowiskiem, w którym dochodzi do aktów przemocy. Zachowania przemocowe mogą występować również pomiędzy byłymi małżonkami, którzy w świetle prawa nie są rodziną, czy osobami żyjącymi w związkach nieformalnych.

Zastąpiono również definicję członka rodziny poprzez wprowadzenie terminu osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową. Wskazano, że sprawcą przemocy może być osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego ustawy z dnia 6 czerwca 1997(Dz.U. z 2023r.poz.289), ale też inna osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Zgodnie z nowelizacją ustawy przemoc domowa rozumiana jest jako "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub , wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną , naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej."

Rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc ekonomiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniechanie poprzez niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245) i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej. Procedura „ Niebieskie Karty” może zostać wszczęta w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej przez przedstawiciela:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Działaniami w przeciwdziałaniu przemocy domowej (w rodzinie) na terenie miasta zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Siedziba Zespołu

znajduje się przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotowie, który zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu.

W jego skład Zarządzeniem Burmistrza Miasta z dnia 6 czerwca 2022 roku wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowej;
- Sądu Rejonowego;
- Komendy Powiatowej Policji;
- Prokuratury Rejonowej;
- placówek oświatowych.

Zespół interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Zespół realizuje zadania zgodnie z zapisami Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2026 przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Złotowie z dnia 29 września 2021 roku. Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Złotów.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego:

- podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- zwiększenie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

- wsparcie osób i rodzin dotkniętych przemocą domową,
- zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W oparciu o znowelizowane przepisy prawa zostaną wprowadzone zmiany w funkcjonowaniu zespołów interdyscyplinarnych. Dotychczasowe grupy robocze wchodzące w skład zespołu zostaną zastąpione przez grupy diagnostyczno – pomocowe. Podstawowym celem grup będzie dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacja zadań związanych z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”. Grupy będą powoływane przez zespół interdyscyplinarny do każdego zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy. Podstawowy skład grupy diagnostyczno – pomocowej to pracownik socjalny oraz funkcjonariusz Policji. Skład grupy może zostać rozszerzony o: asystenta rodziny, nauczyciela wychowawcę, pedagoga, lekarza, kuratora sądowego, psychologa.

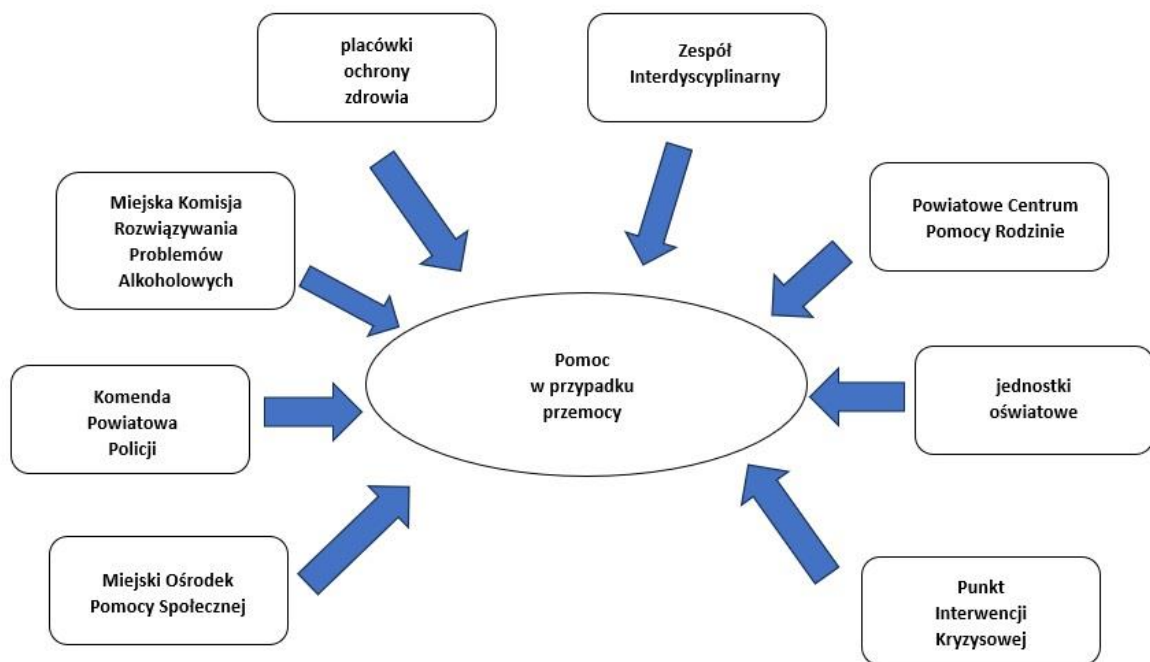
Tabela nr 17. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

Wyszczególnienie	Liczba NK	Rzeczywista liczba rodzin
2020	51	38
2021	33	26
2022	26	19

Źródło: opracowanie własne Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Na podstawie analizy dokumentów Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w pierwszym okresie pandemii, w czasie kiedy był lockdown nastąpił wzrost wszczętych procedur Niebieskiej Karty. Sprzyjała temu izolacja domowa, ograniczenie kontaktów ze środowiskiem, niepokój o przyszłość, poczucie zagrożenia itp.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których na terenie miasta mieszkańcy Złotowa mogą uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia problemu przemocy.

W latach 2020-2023 funkcjonariusze tutejszej jednostki Policji przeprowadzili 797 interwencji domowych, w tym 85 interwencji zakończonych zostało wszczęciem procedury Niebieskiej Karty. Ponadto wydanych zostało przez Prokuratora wobec sprawców przemocy 27 środków zapobiegawczych w postaci dozoru Policji, nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakazu kontaktowania się i zbliżania do osoby pokrzywdzonej. Przez Funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Złotowie wydany został w czterech przypadkach policyjny nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania, zakaz zbliżania się sprawcy przemocy do osoby pokrzywdzonej.

Według informacji w zakresie bezpieczeństwa oraz dominujących problemów społecznych z punktu widzenia Policji konieczne jest podjęcie następujących działań:

- prowadzenie systematycznych działań profilaktycznych w zakresie ochrony małoletnich przed działaniami przestępczymi i demoralizacją poprzez zdecydowane i natychmiastowe reagowanie na agresje wśród uczniów,
- systematyczną kontrolę miejsc grupowania się młodzieży,
- systematyczną kontrolę miejsc spożywania alkoholu,

- prowadzenie szkoleń dla rodziców i nauczycieli na temat rozpoznania oznak zażywania środków odurzających,
- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- inicjowanie spotkań z dziećmi i młodzieżą o tematyce odpowiedzialności nieletnich,
- wykorzystanie środków masowego przekazu w celu promowania prospołecznych wzorców zachowań,
- kontrolowanie placówek gastronomicznych i sklepów mających na celu ujawnienie przypadków sprzedaży alkoholu nieletnim oraz nietrzeźwym jak również przestrzegania innych przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W sytuacji stwierdzenia takich nieprawidłowości niezwłoczne kierowanie wystąpień o cofnięcie koncesji na sprzedaż alkoholu,
- prowadzenie kontroli lokali gastronomicznych, punktów sprzedaży alkoholu pod kątem posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz spełnienia norm sanitarno – epidemiologicznych jak również budowlanych,
- prowadzenie rozpoznania w celu identyfikacji osób zagrożonych zjawiskami społecznymi będącymi zagrożeniem dla życia społecznego, jego porządku i rozwoju wspólnie z organizacjami pozarządowymi tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły,
- prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej w mediach na temat możliwości pomocy ofiarom przestępstw,
- organizowanie szkoleń dla podmiotów pracujących nad ograniczeniem zjawiska przemocy w rodzinie,
- realizowanie procedur Niebieskiej Karty przy zaangażowaniu w działania innych podmiotów co spowoduje, że podejmowane działania będą bardziej skuteczne.

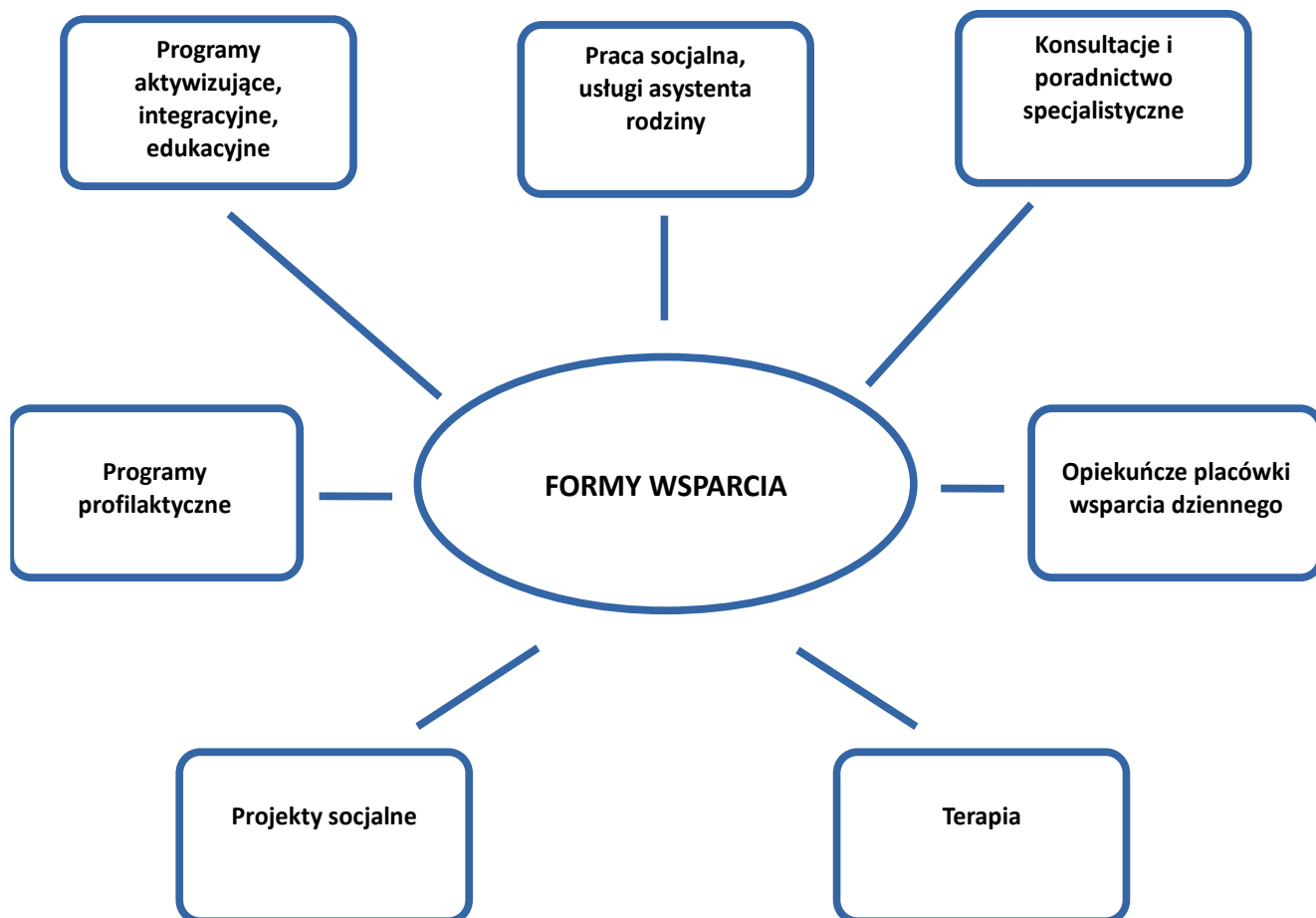
6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Wielość problemów, z jakimi zmagają się współczesne rodziny powoduje narastanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezradność oznacza sytuację, w której rodzice lub opiekunowie nie sprawują odpowiedniej opieki nad dziećmi; kiedy nie mogą, nie potrafią lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci w sposób społecznie akceptowany.

Wsparcie rodzin doświadczających wieloaspektowych problemów stało się priorytetem polityki społecznej i istotą pracy socjalnej. W Złotowie istnieje wiele instytucji świadczących pomoc dzieciom i rodzinom, m.in.:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Sąd Rejonowy;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci;
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- Punkt Interwencji Kryzysowej;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Centrum Zdrowia Psychicznego;
- Poradnia Leczenia Uzależnień;
- Caritas;
- Instytucje oświatowo-wychowawcze: żłobki, przedszkola, szkoły, świetlice szkolne, świetlice środowiskowe.

Wszystkie te instytucje stanowią sieć wsparcia, która ma za zadanie pomagać w sytuacjach kryzysowych, zapobiegać ich powstawaniu oraz wspomagać rodziny w wypełnianiu przez nie swoich funkcji.

Oferta różnych form wsparcia proponowana przez w/w instytucje rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest bogata. W okresie od października do grudnia 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie realizował projekt socjalny pt. „Mama Tata i Ja. Edycja 2021”. Głównym celem projektu było podniesienie kompetencji rodzicielskich poprzez zorganizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców. W ramach projektu realizowane były zajęcia z psychologiem, pedagogiem szkolnym, kuratorem społecznym oraz przedstawicielami Policji. Projekt skierowany był do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, dotkniętych problemem przemocy domowej. Uczestniczyło w nim 6 rodzin, w tym 9 dzieci. W czasie trwania warsztatów dla rodziców, dzieci brały udział w zajęciach tematycznych prowadzonych przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie.

Jedną z kluczowych form wsparcia rodziny jest pomoc asystenta rodziny. Zawód asystenta rodziny wprowadzony został poprzez *Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku*

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Celem pracy asystenta jest podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, poprawa sytuacji życiowej rodziny oraz osiągnięcie przez nią stabilizacji. Działania skupione są na tym, by w przyszłości rodzina mogła prawidłowo funkcjonować i wychowywać dzieci oraz samodzielnie rozwiązywać występujące problemy.

Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Należą do nich:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 oraz z 2022 r. poz. 2140);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;

- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 130 *ocena sytuacji dziecka*_ 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zmianą oraz z 2023 r. poz. 289,535 i 1606), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie zatrudnia dwóch asystentów rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Najczęstszymi powodami przydzielenia asystenta rodziny są:

- bezradność w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych;
- uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych;
- przemoc w rodzinie;
- nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem.

Obserwuje się również wzrost liczby dzieci uzależnionych od komputera czy telefonu oraz z zaburzeniami zachowania, wymagających wielospecjalistycznego wsparcia (m.in. psychologicznego, psychiatrycznego, neurologicznego).

Tabela nr 18. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie w latach 2020-2022

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba rodzin, z którymi asystent rozpoczął współpracę	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę
2020	17	7	2
2021	20	5	2
2022	28	10	3

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Złotów.

Tabela nr 19. Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny w latach 2020-2022

Rok	Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny
2020	4
2021	7
2022	13

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Złotów.

Biorąc pod uwagę powyższe dane zwrócić należy uwagę na to, iż z roku na rok wzrasta liczba rodzin potrzebujących wsparcia asystenta rodziny.

W 2022 roku liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny kształtowała się na poziomie 13. Na podstawie danych własnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że ilość rodzin, którym udzielono tego typu pomocy zgodnie z postanowieniem Sądu wzrosła o 225% w porównaniu do roku 2020 i o 85% w stosunku do roku 2021. Ukazuje to jak duża jest potrzeba zindywidualizowanej pracy z rodziną.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie wynika, iż w pieczy zastępczej w latach 2020-2022 na terenie Złotowa umieszczono: w 2020 roku- 10 dzieci, w 2021 roku - 6 dzieci i 2022 roku 10 dzieci.

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i mocnych stron sfery społecznej Miasta Złotowa. Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działań, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej;
- zagrożeń - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze zorganizowany i sprawny system pomocy społecznej, - atrakcyjność miasta pod względem przyrodniczym, - reagowanie na potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, - programy dla osób starszych i niepełnosprawnych, udział w projektach unijnych, - zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), - dobrze przygotowana kadra realizująca zadania w zakresie pomocy społecznej, - aktywność podmiotów w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz umiejętność realizacji programów, - dobra współpraca pomiędzy jednostkami z zakresu pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji, urzędu pracy i kuratorów oraz z organizacjami pozarządowymi, - stałe środki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, - powszechne i bezpłatne doradztwo prawne, psychologiczne, socjalne i rodzinne, - zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny, - dobrze rozwinięta sieć przedszkolna, - dostępność szkół podstawowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone środki finansowe na realizację celów polityki społecznej, - niska aktywność społeczeństwa do tworzenia grup samopomocowych, - problem bezrobocia wśród osób bez kwalifikacji oraz długotrwale bezrobotnych, - starzejące się społeczeństwo, - wzrost skali uzależnień, - niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych, - wyuczona bezradność i utrwalenie się wśród klientów pomocy społecznej postaw roszczeniowych, - trudności w pokonywaniu bariery psychologicznej przez osoby dotknięte problemem przemocy, - niewielki udział społeczności gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, - niewydolność opiekuńczo- wychowawcza rodziców, - istnienie szarej strefy zatrudnienia, - bierność lub mała aktywność osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym, - brak całodobowego Domu Pomocy Społecznej, - brak komunikacji miejskiej, - problem uzależnień dzieci i młodzieży od

<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej, - otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - funkcjonowanie noclegowni na terenie miasta, - organizowanie prac społecznie – użytecznych, robót publicznych, staży, szkoleń, - funkcjonowanie w mieście instytucji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych, - funkcjonowanie na terenie miasta instytucji dziennego wsparcia dla osób starszych Dzienny Dom Pomocy „Senior – WIGOR” oraz Klub Seniora „Kreatywni”, - funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej, - prowadzenie działalności terapeutycznej w obszarze uzależnień, - funkcjonowanie klubu Abstynentów „Ostoja”, - prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży, - funkcjonowanie oddziału leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacyjny), - rozbudowana infrastruktura placówek działających na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, 	<p>komputera i Internetu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak publicznego żłobka na terenie miasta, - wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, - problem bezdomności na terenie miasta Złotów, - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, - duża liczba rodzin z problemem niepełnosprawności, - wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, - brak dostatecznej kontroli nad czasem wolnym dla dzieci, - brak zaangażowania rodziców w organizację wolnego czasu dzieci, - brak opieki wytchnieniowej
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - prorodzinna polityka państwa i gminy, - bogata oferta placówek zapewniających opiekę dzieciom i młodzieży, - bogata oferta kulturalna miasta, -dostęp do wielu punktów usługowych, - możliwość skorzystania z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - obecność fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. Fundacja Złotowianka, - możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z Warsztatów Terapii Zajęciowej, - możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, - możliwość skorzystania z pomocy żywnościowej (Caritas przy Parafii św. Rocha bądź PCK), - spadek bezrobocia, - Mieszkanie Chronione Wspierane 	
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - gotowość zaangażowania społeczeństwa w wolontariat, pomoc sąsiedzką , - technologia, - dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych, - rozwój polityki senioralnej w gminie, - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, - wzrastająca świadomość zagrożenia uzależnieniami, - zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych w budżecie Miasta, - wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową- zapewnienie różnych form poradnictwa, - działania mające na celu pozyskanie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy, - dostosowanie kierunków kształcenia i przekwalifikowania dla potrzeb rynku pracy, - działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - działania pomocowe organizacji pomocowych m.in. Caritas, Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, -możliwość skorzystania przez seniorów z pobytu w Dziennym Domu „Senior-WIGOR” bądź klubie seniora „Kreatywni”, - pozyskiwanie środków unijnych na 	<ul style="list-style-type: none"> - przyzwyczajenie i uzależnienie od pomocy społecznej, - negatywne skutki długotrwałego bezrobocia, utrudniającego wyjście z systemu pomocy społecznej -bezradność życiowa, - nowe formy uzależnień, - wzrastająca liczba osób potrzebujących form usług opiekuńczych, - negatywny wpływ przemian społeczno-gospodarczych na kondycję zdrowia psychicznego społeczeństwa, - narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny, - zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą i niepełnosprawną na instytucje, - starzenie się społeczeństwa, - zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych, - niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych, - choroby cywilizacyjne, - obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, - występujące zjawisko ukrywania przemocy, - wysokie koszty utrzymania stanowisk pracy, - brak wsparcia ze strony rodziny, - ukryta liczba osób uzależnionych,

<p>rozwój,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności i integracji osób starszych, - szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, - dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> - przekazywanie złych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych, - wzrost liczby rodzin z problemami wychowawczymi, - wysoka liczba środowisk z problemem przemocy domowej, - wzrost liczby rodzin ,w których doszło do zabezpieczenia interwencyjnego dzieci, - wzrost wydatków na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, - brak rodzin zastępczych, - konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią COVID – 19, - rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji ograniczeń spowodowanych pandemią COVID - 19
--	---

VI. Cele strategii i kierunki działań.

Celem głównym strategii jest: Wsparcie społeczne rodzin i osób, w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych.

Kluczowe cele:

1. osoby starsze i niepełnosprawne - systemowe wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych
2. rodzina – systemowe wsparcie dla rodzin
3. przemoc domowa – system wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą
4. uzależnienia – systemowe wsparcie osób z uzależnieniami i ich najbliższych
5. bezdomność - pomoc osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności

Obszar i kierunki interwencji	Cele i kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
<p>1. osoby starsze i niepełnosprawne wysoki poziom usług</p>	<ul style="list-style-type: none"> -wzmocnienie zasięgu informacji , o dostępnych formach pomocy, - rozwijanie usług opiekuńczych, - działalność Dziennego Domu „Senior – WIGOR” oraz Klubu Seniora “Kreatywni”, - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - nawiązanie dalszej współpracy ze szpitalem, innymi instytucjami udzielającym pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, - nawiązywanie kontaktu z rodziną osób niepełnosprawnych i seniorów, - promowanie i wspieranie wolontariatu, - wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, - zwiększenie zatrudnienia osób 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, - liczba uczestników w Klubie Seniora „Kreatywni” oraz w Dziennym Domu „Senior – WIGOR”, - liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością, - liczba osób zaangażowanych w wolontariat, - liczba osób pracujących w instytucjach udzielających pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, - liczba osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo, - liczba seniorów korzystających z dostępnych w mieście form kultury, - liczba instytucji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - organizacje pozarządowe, - Warsztaty Terapii Zajęciowej, - Powiatowy Urząd Pracy, - placówki służby zdrowia, hospicja, - Domy Pomocy Społecznej, - Firma „Gwarant” - Dzienny Dom „Senior – WIGOR”, - Klub seniora „Kreatywni”, - placówki kulturalne, - Powiatowy Zespół do spraw orzekania o Niepełnosprawności, - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, - Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

	<p>z niepełnosprawnością,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do seniorów oraz osób niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do edukacji i kultury, - podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, - umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w placówkach zapewniających całodobowe wsparcie tj. hospicjum, domy pomocy społecznej, - umożliwienie osobom niepełnosprawnym udział w szkoleniach, przekwalifikowaniach zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób skierowanych do placówek zapewniających całodobową opiekę, -liczba osób niepełnosprawnych korzystających z szkoleń, kursów. 	
2. rodzina	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie więzi międzypokoleniowych, - zwiększenie wsparcia i 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z pomocy psychologa, 	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie,

<p>wzmocnienie rodziny w pełnieniu jej podstawowej funkcji</p>	<p>pomocy (psychologicznej, pedagogicznej, prawnej), - dopasowanie form wsparcia do potrzeb, - poprawa dostępności i standardu mieszkań komunalnych, - wzrost świadomości zagrożeń dla więzów rodzinnych ze strony nowych technologii, - praca asystentów rodziny, pracowników socjalnych, kuratorów z rodzinami dysfunkcyjnymi, - współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie z różnymi instytucjami udzielającymi pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, - udział rodzin dysfunkcyjnych w warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie</p>	<p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, nadzorem kuratora - liczba rodzin korzystających ze świadczeń, - liczba rodzin objętych szkoleniami, - liczba asystentów rodziny, pracowników socjalnych, kuratorów, - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, - liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej, - liczba rodzin korzystających z warsztatów podnoszących kompetencje rodzicielskie</p>	<p>- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, - Punkt Interwencji Kryzysowej, - Miejski Zakład Gospodarki Lokalami, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, -Sąd Rejonowy w Złotowie</p>
<p>3. przemoc domowa podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przemocy</p>	<p>- wzmocnienie zasięgu informacji o dostępnych formach pomocy, -współpraca z Policją,</p>	<p>- liczba przeprowadzonych spotkań, pogadań, szkoleń,</p>	<p>- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie ,</p>

	<p>Prokuraturą, Sądem, kuratorami,</p> <ul style="list-style-type: none"> - praca z osobami dotkniętymi problemem przemocy mająca na celu podjęcie działań zmierzających do ustania problemu przemocy, - praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie mająca na celu podjęcie przez nich działań zmierzających do ustania przemocy, - uczestnictwo osób stosujących przemoc w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny Niebieskich Kart - liczba grup diagnostyczno-pomocowych - liczba osób stosujących przemoc domową, - liczba osób będących ofiarami przemocy domowej, - liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego, - liczba osób uczestniczących w programach psychologiczno – terapeutycznych oraz korekcyjno – edukacyjnych, - liczba wniosków skierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o przymusowe leczenie uzależnienia od alkoholu, - liczba wydanych postanowień dot. zakazu zbliżania, nakazu opuszczenia lokalu 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Prokuratura Rejonowa w Złotowie - Sąd Rejonowy w Złotowie, - Punkt Interwencji Kryzysowej, - Komenda Powiatowa Policji. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Klub Abstynentów „Ostoja”
4. uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> - profilaktyka uzależnień od internetu, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek, szkoleń, 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie,

<p>minimalizacja skali oraz skutków uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności terapii, wsparcie i pomoc dla osób uzależnionych, - motywowanie osób uzależnionych do życia w abstynencji, - wsparcie i pomoc dla osób współuzależnionych, - profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze itp.), - organizowanie spotkań z młodzieżą dot. szkodliwości spożywania alkoholu i innych używek, - zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, - łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, - rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny, - organizowanie terapii uzależnień behawioralnych. 	<p>programów w zakresie profilaktyki alkoholowej, narkomanii,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba działających na terenie gminy punktów pomocy terapeutycznej i specjalistycznej dla osób uzależnionych, - liczba grup wsparcia funkcjonujących na terenie Miasta Złotów - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób uzależnionych korzystających z pomocy terapeutycznej, psychologicznej, - liczba osób współuzależnionych korzystających z pomocy terapeutycznej, psychologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Złotowie, - organizacje pozarządowe, - Punkt Interwencji Kryzysowej, - Komenda Powiatowa Policji, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Sąd Rejonowy w Złotowie, - Klub Abstynentów „Ostoja”
--	---	--	---

<p>5. Bezdomność pomoc osobom bezdomnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie osób bezdomnych o dostępnych formach pomocy, współpraca z Policją, Strażą Miejską oraz innymi instytucjami udzielającymi wsparcia osobom bezdomnym, - monitorowanie miejsc, w których przebywają osoby bezdomne, - praca z osobami bezdomnymi ukierunkowana na usamodzielnianie, wyjście z bezdomności, - kierowanie osób bezdomnych do schronisk, miejsc wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności, - kierowanie osób bezdomnych do Ośrodków Leczenia Uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezdomnych, - liczba miejsc noclegowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie, - Noclegownia dla bezdomnych, - Komenda Powiatowa Policji, - Straż Miejska, - Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie, - Schroniska dla osób bezdomnych

VII. Założenia systemu wdrażania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej adresaci

Wdrażanie Strategii to etap polegający przede wszystkim na realizacji działań, zarządzaniu zmianą oraz koordynacji współpracy. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział instytucji publicznych funkcjonujących na terenie miasta, mieszkańców oraz partnerów społeczno – gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych. Na etapie wdrażania strategii istotne znaczenie mieć będzie: rozpowszechnianie treści strategii, uwzględnienie zapisów strategii w polityce finansowej Miasta, współpraca poszczególnych jednostek organizacyjnych, instytucji publicznych oraz mieszkańców na rzecz realizacji celów strategii.

Adresatami Strategii są mieszkańcy Złotowa ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością, starszych, rodzin dysfunkcyjnych, doświadczających przemocy, uzależnionych oraz bezdomnych. Każda osoba funkcjonując w życiu społecznym i pełniąc różne role, może napotkać przeciwności, którym nie potrafi sprostać. Trudności te mogą dotyczyć zarówno samej jednostki, jak i jej relacji wewnątrzrodzinnych lub szerszym otoczeniem społecznym np. szkoła, środowiskiem rówieśniczym, środowiskiem pracy zawodowej, sąsiedzkiem. Bezradność wobec tych problemów może eskalować i doprowadzać do ich pogłębiania, co w konsekwencji przyczyniać się będzie do pojawienia problemów społecznych. Warunkiem przezwyciężenia problemu społecznego jest aktywność mieszkańców i ich otoczenia społecznego przy wsparciu instytucjonalnym.

VIII. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma na celu identyfikację osiągniętych rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami. Będzie ono polegało na gromadzeniu i opracowaniu informacji oraz danych uzyskanych od wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Monitoring umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub pozwoli na wprowadzanie korekt w przypadku gdy nastąpią istotne zmiany np. prawne lub nasilenie niektórych problemów społecznych. Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych (zestawienie danych liczbowych, tabele, wykresy, diagramy) i jakościowych (dotyczą opisu, poznania oraz zrozumienia badanych problemów),

- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności Strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych, ze sprawozdań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu następnie posłużą do ewaluacji Strategii. Prowadzeniem monitorowania, wdrażania strategii oraz jej ewaluacją będzie się zajmować Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie. Ewaluacja będzie służyć ocenie właściwej sytuacji stanu rozwiązywania problemów społecznych na terenie Miasta Złotów. Będzie również pomocnym narzędziem w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtowania polityki i pomocy społecznej miasta. Ewaluacja powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, a także identyfikować ewentualnie wystąpienie efektów niezaplanowanych.

IX. Źródła finansowania

Warunkiem realizacji celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Złotów na lata 2023 – 2029 jest jej finansowanie oraz pozyskanie środków finansowych na realizację zaplanowanych działań. Do źródeł finansowania realizacji celów i działań zaliczyć można:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki finansowe pozyskane z programów rządowych,
- środki przekazane gminie z budżetu państwa,
- inne źródła

Jako potencjalne uzupełnienie środków własnych można wskazać działania ukierunkowane na współpracę z partnerami społecznymi oraz organizacjami pozarządowymi, które mają duże możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe.

X. Zakończenie

Strategia wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględni potrzeby każdego mieszkańca, niezależnie od jego statusu materialnego.

Podkreślenia wymaga fakt, że opracowanie i przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpłynie korzystnie na rozwój sfery społecznej, a także usprawni proces ubiegania

się o środki zewnętrzne.

Po upływie okresu epidemiologicznego, a także aktualnie trwającego międzynarodowego konfliktu zbrojnego zauważono zmiany w problemach społecznych oraz zmiany systemu pracy w pomocy społecznej.

Wskutek izolacji społeczeństwa wiele rodzin nie poradziło sobie z opanowaniem emocji, czego efektem często były kłótnie domowe prowadzące do przemocy domowej.

Rok 2020 był rokiem szczególnym z uwagi na światową pandemię COVID-19 wywołaną wirusem SARS COV-2, co miało znamienne skutki na zachodzące zmiany w gospodarce, jak i w życiu społecznym. Przebieg pandemii i podejmowane środki zapobiegawcze m.in. wprowadzenie dystansu społecznego ograniczyło działalność niektórych branż gospodarki kraju.

Sumując uzyskane informacje od jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających należy założyć, iż dominującymi problemami społecznymi są: niepełnosprawność i długotrwała choroba, funkcjonowanie osób starszych, dysfunkcjonalność rodzin, przemoc domowa, uzależnienia i bezdomność.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Złotów na lata 2023-2029 w określonych celach i kierunkach w obszarze polityki społecznej opiera się na istniejącym już lokalnym systemie pomocy społecznej.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców Złotowa.

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych Miasta Złotowa na lata 2023 – 2029

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Zadania te wynikają z przepisów art. 16 b i 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Poprzednia Strategia obejmowała lata 2016-2022, wobec powyższego zachodzi konieczność uchwalenia nowej Strategii.

Wz. Burmistrza
Tomasz Stoltmann
Zastępca Burmistrza